

לשון הברכות THE EVOLUTION OF THE

We have already discerned from what we learned last week that the form of the ברכות that we are accustomed to recite today differs substantially from the form of ברכות that were recited in the בית המקדש. With the help of the סידור צלותא ד'אברהם, we can trace the evolution of the לשון הברכות back to the תנ"ך.

ברכות-ולפי שמתחיל ב"ברוך" קרואה ברכה. ומזקנים התבוננו שכך משום שכשבאו להלל לה' על איזה מאורע התחלו: ברוך ה'. נח אמר: (בראשית ט') ברוך ה' אלקי שם; מלכי צדק אמר: (בראשית יד') ברוך קל עליון; יתרו אמר: (שמות יח') ברוך ה' אשר הציל אתכם; הנשים אמרו אל נעמי: (רות ד') ברוך ה' אשר לא השבית לך גואל. דוד אמר לאביגיל: (שמואל א', ה') ברוך ה' אלקי ישראל אשר שלחך. ואמר (מלאכים א', ה') ברוך ה' אלקי ישראל אשר נתן...שלמה אמר (מלכים א', ח') ברוך ה' אלקי ישראל אשר דבר...עזרא אמר (עזרא ז') ברוך ה' אלקי ישראל אשר דבר ושם ברוך ה' אשר נתן. ובדרך זו קבעו הברכות לומר "ברוך אלוקינו" במקום "ברוך ה' אלקי ישראל" ולפי שמצינו שדוד המלך ע"ה אמר גם ברוך אתה ה' למדנו חקיך (תהילים קיט, יב') לכך קבעו גם הברכות בלשון נכת. ותקנו גם לומר: מלך העולם. ואמרינן בירושלמי שם טעמא משום דכתיב: ארוממך אלקי המלך.

The סידור צלותא ד'אברהם omitted several forms of ברכה that we encountered in מסכת תענית. We can further add to the evolution of the לשון הברכות by comparing the לשון הברכות in the משנה with the לשון הברכות that we encountered in the גמרא:

מסכת תענית דף טו' עמ' א': משנה... על הראשונה הוא אומר, מי שענה את אברהם בהר המוריה, הוא יענה אתכם וישמע בקול צעקתכם היום הזה, ברוך אתה ה' גואל ישראל. על השנייה הוא אומר, מי שענה את אבותינו על ים סוף, הוא יענה אתכם וישמע קול צעקתכם היום הזה, ברוך אתה ה' זוכר הנשכחות. על השלישית הוא אומר, מי שענה את יהושע בגלגל, הוא יענה אתכם וישמע קול צעקתכם היום הזה, ברוך אתה ה' שומע תרועה. על הרביעית הוא אומר, מי שענה את שמואל במצפה, הוא יענה אתכם וישמע בקול צעקתכם היום הזה, ברוך אתה ה' שומע צעקה. על החמישית הוא אומר, מי שענה את אליהו בהר הכרמל, הוא יענה אתכם וישמע בקול צעקתכם היום הזה, ברוך אתה ה' שומע תפלה. על הששית הוא אומר, מי שענה את יונה ממעי הדגה, הוא יענה אתכם וישמע בקול צעקתכם היום הזה, ברוך אתה ה' העונה בעת צרה. על השביעית הוא אומר, מי שענה את דוד ואת שלמה בנו בירושלים, הוא יענה אתכם וישמע בקול צעקתכם היום הזה, ברוך אתה ה' המרחם על הארץ.

מסכת תענית דף טז' עמ' ב': אלא במקדש מהו אומר? ברוך ה' אלהים אלהי ישראל מן העולם ועד העולם ברוך גואל ישראל...מי שענה את אברהם בהר המוריה הוא יענה אתכם וישמע בקול צעקתכם היום הזה ברוך ה' אלהי ישראל זוכר הנשכחות

The progress of the changes may become clearer if we review the sources in chronological order. In **חומש**, we found that a **ברכה** began with **ברוך ה'**. **דוד המלך** was the first to expand the **לשון הברכה** to include **ברוך ה' אלקי ישראל**. **דוד המלך** was also the first one to use the structure of **ברוך אתה ה'**. We discovered that in the **בית הקדש** the **לשון הברכה** was expanded to include **ברוך ה' אלהים אלהי ישראל מן העולם ועד העולם**. At the time of the **משנה**, the form of **ברכה** was modified to remove the introduction of **ברוך ה'**. **אלהים אלהי ישראל מן העולם ועד העולם**. The balance of the **ברכה** was expanded with the addition of the word "אתה".

We can trace the next modification to the **לשון הברכה** in the following two sections of **גמרא**:

ירושלמי דף סב' עמ' ב'—רבי זעירא ורבי יהודא בשם רב כל ברכה שאין עמה מלכות אינה ברכה אמר רבי תנחומא אנא אמר טעמא ארוממך אלהי המלך. רב אמר צריך לומר אתה ושמואל אמר אינו צריך לומר אתה.

מסכת ברכות מ', עמ' ב'—גופא, אמר רב: כל ברכה שאין בה הזכרת השם - אינה ברכה. ורבי יוחנן אמר: כל ברכה שאין בה מלכות - אינה ברכה. אמר אביי: כוותיה דרב מסתברא, דתניא: (דברים כ"ו) לא עברתי ממצותיך ולא שכחתי. לא עברתי - מלברכך, ולא שכחתי - מלהזכיר שמך עליו, ואילו מלכות לא קתני. ורבי יוחנן - תני ולא שכחתי מלהזכיר שמך ומלכותך עליו.

The following **מדרש** is a further source for the present day form of **ברכה**:

מדרש תהלים פרק טז סימן ח— שויתי ה' לנגדי תמיד. אמר רב צריך אדם לומר בשעה שמברך ברוך אתה ה', וכל ברכה שאין בה הזכרת השם אינה ברכה, שנאמר שויתי ה' לנגדי תמיד (תהלים טז ח), ר' זעירא ור' יהודה תרווייהון אמרי כל ברכה שאין בה מלכות שמים אינה ברכה, שנאמר ארוממך אלוהי המלך (תהלים קמה א).

When all is said and done, we have not adequately explained the removal of the words **מן העולם ועד העולם** and the change from **אלקי ישראל** to **אלוקינו** nor have we given any perspective as to why the addition of **אתה** and **מלך העולם**. **והדבר צריך עיון**.

TRANSLATION OF SOURCES

סידור צלותא ד'אברהם-Blessings-Because they begin with the word “Blessed,” they are known by the name “blessings.” From our elders we have learned this form. When they wished to praise G-d on a special occasion, they would begin by saying: Blessed is G-d. Noah said (Breishit Ch. 9): Blessed is G-d, the G-d of Shem; Malki Tzedek said (Breishit Ch. 14): Blessed is the G-d above; Yitro said (Shemot Ch. 18): Blessed is G-d who saved you. The women said to Naomi (Ruth Ch. 4): Blessed is G-d who did not leave you without a redeemer. King David said to Avigayil (Samuel I Ch. 5): Blessed is G-d, the G-d of Israel who sent you; And he further said (Kings I Ch. 5) Blessed is G-d, G-d of Israel who gave...King Solomon said (Kings I Ch. 8): Blessed is G-d, G-d of Israel who spoke...Ezra said (Ezra Ch. 7): Blessed is G-d, G-d of Israel who spoke; and in the same chapter, Ezra said: Blessed is G-d, G-d of Israel who gave. Following along that model, they established that a blessing should begin with the word “Blessed” and include the words “Our G-d” instead of saying “G-d of Israel”. We also find that King David said (Tehilim Ch. 119, V. 12) Blessed are You G-d, teach me Your laws. They therefore established that Blessings should begin by addressing G-d as if G-d faced you. They further established that one should say: King of the World. We find that it is written in the Jerusalem Talmud that the addition was based on the verse: I raise you, my G-d, the King.

מסכת תענית דף טו' עמ' א': משנה-For the first blessing, he says: He who answered Abraham at Mount Moriah, He should answer you and listen to the sounds of your cries on this day, Blessed are You, G-d, Redeemer of Israel. For the second blessing he says: He who answered our forefathers at the Red Sea, He should answer you and listen to the sounds of your cries, Blessed are You, G-d, who remembers what has been forgotten. For the third blessing he says: He who answered Joshua at Gilgal, He should answer you and listen to the sounds of your cries, Blessed are You, G-d, who heeds the sound truah. For the fourth blessing he says: He who answered Samuel at Mitzpah, He should answer you and listen to the sounds of your cries, Blessed are You, G-d, who listens to cries. For the fifth blessing he says: He who answered Eliyahu at Carmel, He should answer you and listen to the sounds of your cries, Blessed are You, G-d, who listens to prayer. For the sixth blessing he says: He who answered Jonah in the stomach of the fish, He should answer you and listen to the sounds of your cries, Blessed are You, G-d, who responds at a time of trouble. For the seventh blessing he says: He who answered King David and King Solomon, his son, in Jerusalem, He should answer you and listen to the sounds of your cries, Blessed are You, G-d, who has pity on the land.

מסכת תענית דף טז' עמ' ב'- But in the Temple, what did he say? Blessed is G-d, the G-d of Israel in this world and in the next world, Blessed is the Redeemer of Israel...He

TRANSLATION OF SOURCES-2

who answered Abraham at Mount Moriah, He should answer you and listen to the sounds of your cries, Blessed is G-d, the G-d of Israel, who remembers what has been forgotten.

ירושלמי ברכות דף סב' עמ' ב' - Rabbi Zaira and Rabbi Yehuda in the name of Rav: any blessing in which one does not mention the Kingdom of G-d is not a blessing. Rabbi Tanchuma said: I will tell you the reason: the verse of: May I raise you, my G-d, the King. Rav said that you must begin a blessing by addressing G-d as "You." Samuel said that it is not necessary to begin a blessing by addressing G-d as "You."

מסכת ברכות מ' עמ' ב' - Earlier we learned: Rav said: any blessing that does not contain a reference to G-d's name is not a valid blessing. Rabbi Yochanon said: Any blessing that does not contain a reference to G-d as king, is not a valid blessing. Abaye said: what Rav said can be supported with proof in the manner that we explained the verse (Devarim Ch. 26) I did not violate any of Your commandments and did not forget. I did not violate--by blessing You; I did not forget--by including a reference to Your name. But from that verse, one cannot derive that one must make reference to G-d's kingdom. Rabbi Yochanon answered: I explained the verse--I did not forget--by including a reference to Your name and to the fact that You are king.

מדרש תהלים פרק מז סימן ח - I have set the Lord always before me. Rav said: a person must say in his blessing: Blessed are you, G-d, and any blessing that does not contain a reference to G-d's name, is not a valid blessing because of the verse (Tehilim Ch. 16, V. 8): I have set the Lord always before me. Rabbi Zaira and Rabbi Yehuda both said: any blessing in which one does not mention the Kingdom of G-d is not a blessing, as it is written: I raise you, my G-d, the King (Tehilim Ch. 145, V.1).